

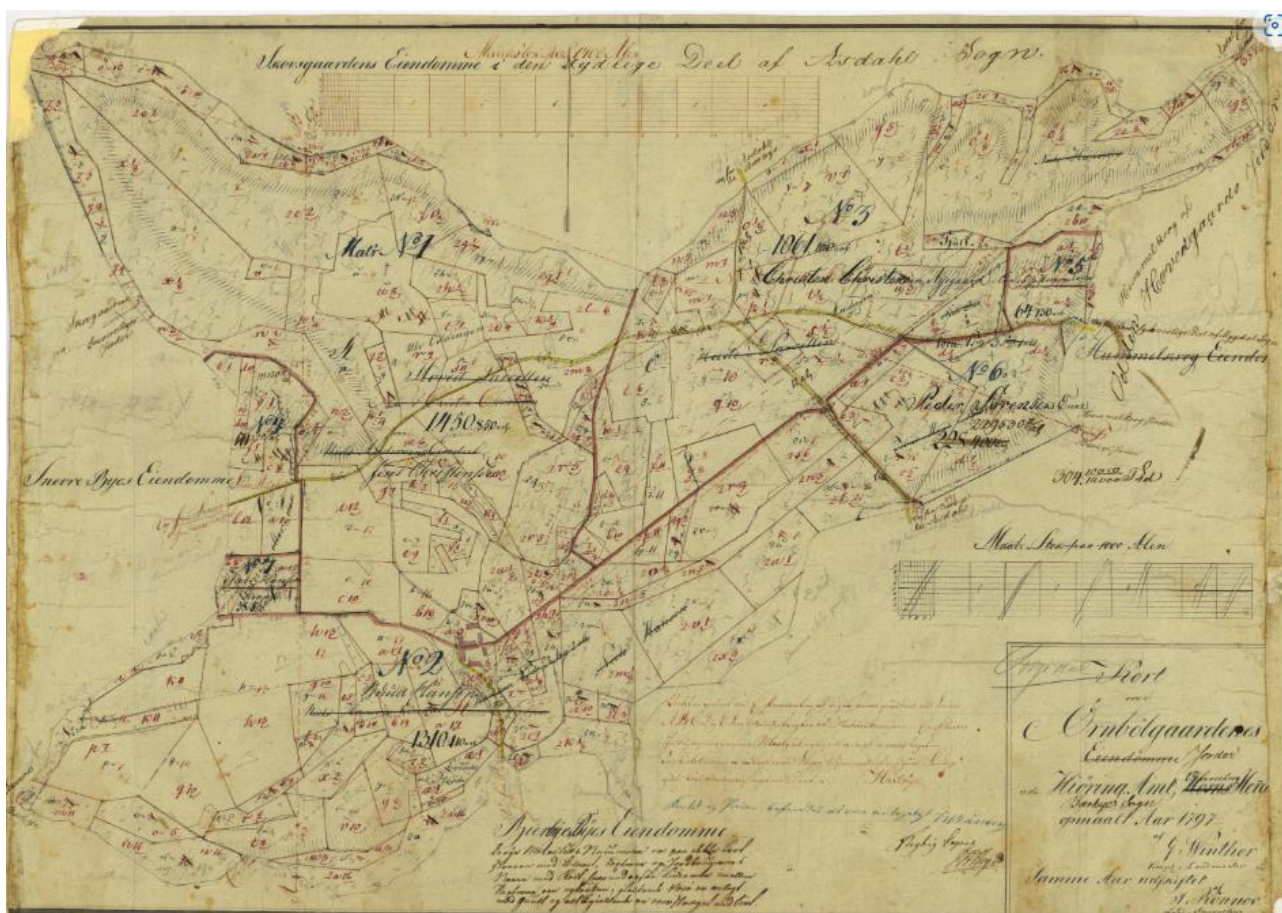
M 11a Bjergby: NØRMARK: Frants Christensens fødehjem

Nørmark ligger på det der førhen var Ørnbøls jord.

Ørnbøl Bjergby Sogn

Fæsterne af af de 2 halvgårde i Ørnbøl er ifølge Christian Vs Matrikel Jens Tomassen med hartkorn 6111 og Jens Christensen med hartkorn 6010.

Ved folketællingen i 1787 er de 2 halv-gårde i Ørnbøl fortsat hver takseret til lidt over 6 tønder hartkorn. Mod nord (nr. 1 på kortet nedenfor) var fæsteren Niels Andersen og i syd (nr. 2 på kortet nedenfor) lå Niels Hansens fæstegård. Niels Hansen dør i 1802 og efterfølges af sønnen Hans Nielsen. Som det fremgår af kortet, var de to halvgårdes jorde adskilte. De gamle gårdnavne Nørre Ørnbøl og Sønder Ørnbøl indikerer at også gårdene lå adskilte fra hinanden.

Niels Andersen af Ørnbøl i Bjergby Sogn køber den 12-11-1800 sin fæstegård som er sat til hartkorn 6111 af ejeren af Odden Simon Groth Clausen. Også nabogården med dens 6010 hartkorn som Hans Nielsen havde i fæste, overgår til selveje. Dette sker den 9-1-1802.

Bjergby – Mygdal Lokalhistoriske Forening ved Frode Houbak, tidligere ejer af Saxtrupgaard har bearbejdet materialet om udskiftningen af Saxtrup bys jorde og af Ørnbøl i 1797¹:

Derpaa begierede Herr Munch at Commissionen vilde undersøge en af bemeldte Herr Land Inspecteur Rønnov udkastede Plan til Fællesskabets fuldkomne Ophævelse i mellem tvende Fæste Beboere i Ørnbøll i Bierbye Sogn under Oddens Gods, nemlig Niels Andersen og Niels Hansen, som begge var nærærende, og til saadan Ende blev der over Ørnbøll Mark optagne Chart i Commissionen fremlagt. –

Det blev da for det første oplyst, at Beboerne forhen og til denne Tiid havde haft deres Aggerland og Eng hver for sig i beqvemme Lodder, hvor med ingen Forandring attraaedes eller ansaaes Gavnlig; undtagen nogle Stykker Aggerland i Heeden, saa det alene var Fælleds Heeden østen og norden for Gaardene, tilligemed berørte der værende Aggerland, som ved denne Udskiftning skulde komme i Betragtning, og til saadan Udskiftning proponerede Hrr Land Inspecteur Rønnov, at Niels Hansen skulde tage den søndre Lod, og Niels Andersen den nordre, og Skiælle=Linnien ved Gaardene begynde lige for øster Ende af Diiget i mellem Kaal Haugerne, hvorfra den gaaer lige frem [østen] øster til nør hen i mod Niels Hansens Eendeels Eng, saaledes som den Mark Skiæl Linnien efter Maal og Taxation kan falde. –

Her bemærkes, at hvad Aggerland der findes angives at Heeden, følger den paastødende Lod imod behørig Vederlag efter Taxationen. –

Beboeren Niels Hansen erklærede sig misfornøjet med den søndre Lod, naar han ikke kunde tillige beholde tvende Stykker Jord som han forhen har haft, der hvor den nordre Lod er Anvist; hvorimod den anden Beboer Niels Andersen erklærede at Niels Hansen for hans Deel maatte tage hvilken Lod han vilde, enten den sønderste eller nordeste, hvortil Hosbonden Hrr Munch gav sit Samtykke. –

Men da Niels Hansen ikke vilde erklære sig til at modtage nogen af Lodderne, hvorimod det lod til, at han nok vilde have den søndre Lod, naar han formeedelst omtalte Aggerland som efter Skiønsomhed udgjorde omtrent 5 Tønder Land af 14000 Qvadrat Alen, kunde beholde Fællesskab i den nordre Lod. Saa bad Godseiren at Commissionen vilde paaskiønne og fastsætte hvilken Lod der bør henlægges til enhver især af Fæsterne. –

Og efter at Commissionen havde overvejet alle Omstændigheder og blandt andet befunden, at de af Hrr Land Inspecturen for eenhver Gaard proponerede Lodder svarer til Stædernes Beliggenhed, og er sammenstødende med ethvert Steds øvrige og saa kaldet eendeels Jord vesten for Gaardene, blev ertragtet; at Gaardfæsteren Niels hansen eller den ham overdragne Fæstegaard, bør tillægges sin retmæssige Andeel af begge Steders Fælleds Fang, tilligemed Vederlag for det med Heede overdragne Aggerland, sønden for den forhen fastsatte Skiæl Linie og altsaa nyder dette Sted, den søndre Heedelod med det Aggerland som der nu der indbefattes, hvorimod Stedet der beboes af Niels Andersen tillægges den nordre Lod med det der udi værende Aggerland. –

¹ Udskiftning af Saxtrup og Ørnbøl i 1797 ved Frode Houbak. Bjergby – Mygdal Lokalhistoriske Forening, [Bmlokalhistorisk](#)

Denne Eragtning blev for Ejeren af Stederne tydelig oplæst. - Hrr Munch tilkiendegav dernæst, at fornævnte Fæstere med hans Tilladelse, havde overdraget omtrænt 4 Tønder Land i et fierkantet Stykke af Heeden ved det østre Markskiæl imellem Niels Hansens Eendeels Eng og Hou Veien til Beboerne i Hummel Krogen paa Oddens Hovedgaards Taxt, imod at denne Beboer uden Viidere Belønning, skal opkaste og vedligeholde Hegn for det østre Markskiæl, sønder Hou Vejen langs med nordre Siide af samme af samme Vej, indtil Skiællet for den ham overdragne Strækning, og i samme Skiæl fra Vejen til Niels Hansens Eng. –

Hrr Munch lod denne Anmærkning tilføre, paa det deraf i sin Tiid kunde erfahres, hvorledes og under hvilke Betingelser berørte Stykke Heede Land er bleven Hummel Krogens Beboere overdragen. –

At saaledes ved denne Forretning er tilgaaet, bekræftes med Hænders Underskrift.

Niels Andersen opfører efter købet af Nordre Ørnbøl en gård længere mod øst på det der i dag er Brudehøjvej 162, M 3a. Gården kaldes Nygaard. Den 30-12-1804 sælger han Nordre Ørnbøl som bliver sat til 2032 1/3 hartkorn². Den ny ejer af Nordre Ørnbøl er Knud Christensen.

Bjergby, Brudehøjvej 162. Nygård, matr. Nr. 3, 38. Foto taget før gården flytter til den nuværende beliggenhed ca. 1890. Ukendt fotograf. Historisk Arkiv Hjørring.

² Horns Herredsfoged – Frederikshavns Byfoged: Skøde – og Panteprotokol 1811-1813

Niels Andersen sælger Nygaard til Christen Christensen fra Terpet 20-11-1811³. Gården er sat til hartkorn 2234.

Niels Andersen har 3 år tidligere solgt den 4-6-1808 har en stor jordlod på hartkorn 4011 til Peder Sørensen⁴. Jordloden er dels en udstykning fra Nygaard og dels en parcel af Sønder Ørnø som Niels Andersen købte af Hans Nielsen den 28-3-1807.

NØRMARK

Peder Sørensen er født i 1777 og er søn af Søren Pedersen (1748-1810) og Inger Pedersdatter (1758-1836) i Snevre, hvor de havde en fæstegård under Asdal Gods. Forældrene købte i 1802 gården som var blevet udflyttet til et område nordvest for Snevre og som var kaldt Gammeljord. Gården fik navn efter beliggenheden. Peder Sørensens bror Christen Sørensen overtog gården efter forældrene mens Peder Sørensen købte en ejendom på Bjergby Nordre Mark den 4-6-1808.

Peder Sørensens ejendom er beliggende syd for Nygaard på matriklen 11a Bjergby, Brudehøjvej 27. På det nutidige kort fra Krak er de nuværende matrikelgrænser indtegnet. Da Peder Sørensen købte, havde gården også en parcel mod nord og en parcel mod syd.

Gårdens bygninger opføres nogenlunde midt på ejendommen og bliver senere kaldt Nørmark da jordene ligger på Bjergby Nordre Mark.

³ Ibid opslag 66

⁴ Ibid opslag 68

Nørmark, Brudehøjvej 27, Bjergby. Ca. 1900-1910. Ukendt fotograf Lokalhistorisk Forening Bjergby – Mygdal

Peder Sørensen gifter sig nogle måneder efter at have købt ejendommen. Han bliver den 4-10-1806, 29 år gammel, gift med Birgitte Stephansdatter på 27 år. Hun er datter af Stephan Nielsen (1746-1817) og Mette Christensdatter (1743-1801), gårdfolk fra Bjergby.

De får disse børn:

- Frants Pedersen født i 1808 som dør 17 år gammel i 1825
- Ane Pedersdatter født i 1810
- Søren Pedersen født i 1812
- Christen Pedersen født i 1813
- Steffen Pedersen født i 1817

Frants Pedersen født i 1808 dør 17 år gammel i 1825.

Ane Pedersdatter født i 1810 bliver den 18-11-1832 gift med Morten Jensen Grøn, født i 1810 søn af selvejergårdmand Jens Nielsen Grøn i Saxtrup⁵. De bor efter vielsen en kort tid i huset på Skovholm Syd på Tangsgårdsvej 62 men flytter derefter til Fjelsted i Sindal Sogn, hvor de har købt gården Vestergaard der havde været fæstegård under Baggesvogn. De fik sammen børnene: Jens (1836), Birgitte (1837), Frans 1838 og Niels (1839). I 1840 rammes Ane Pedersdatter af en

⁵ Kirkebogen Bjergby Sogn 1814-1843 opslag 120

hjerneblødning og den 25-1-1848 dør hun på Hjørring Sygehus "på 8. år sindssyg af et slagtilfælde". Hun bliver den 1-2-1848 begravet på kirkegården i Bjergby⁶.

Søren Pedersen født i 1812 bliver den 9-6-1843 gift med Karen Marie Sørensdatter af Snevre Rams på 25 år. Hun er datter af afdøde gårdejer Søren Mortensen og Ane Christensdatter. Den 24-12-1810 overdrages gården på Ramsvej 119, M 7a, kaldet Ramsgård til svigersønnen Søren Pedersen og datteren Karen Marie Sørensdatter⁷. De får 6 børn og den ældste søn Søren Sørensen født 1845 overtager gården. Han tager i 1933 navneforandring til Søren Rams⁸.

Karen Marie Sørensen dør 9-8-1889⁹. Søren Pedersen dør 7-8-1894¹⁰.

Ramsvej 119 "Snevre Ramsgård", Bjergby-Mygdal Lokalhistoriske Forening

Stephan Pedersen er født i 1817, arbejder som snedker og bliver 23 år gammel gift med Ane Marie Pedersdatter fra Skoven, 24 år. Hun er datter af Peder Byrielsen og Ingeborg Christensdatter i Odden Skovhus Mygdal Sogn og født den 28-10-1816¹¹. Efter datterens fødsel får Peder Byrielsen skøde på gården "Skoven" på Hummelkrogvej 77, M9a, i Mygdal Sogn.

Skoven Hummelkrogvej 77, M 9a Mygdal Sogn, Lokalhistorisk Forening Bjergby Mygdal. Ukendt fotograf

⁶ Kirkebogen Sindal Sogn 1843-1864 opslag 181

⁷ Skøde-og panteprotokol 1843-. Vennebjerg Herred opslag 120

⁸ Yderligere oplysninger kan findes på [Karen Marie Sørensdatter - Søren Pedersen](#)

⁹ Kirkebogen Bjergby Sogn 1879-1891 opslag 90

¹⁰ Ibid 1892-1905 opslag 146

¹¹ Kirkebogen Mygdal Sogn 1814-1839 opslag 58

Vielsen mellem Stephan Pedersen og Ane Marie Pedersdatter finder sted i Mygdal Kirke den 7-4-1840. Stephans bro Christen Pedersen, gårdmand i Bjergby og Peder Byrielsen er vidner¹².

Efter vielsen flytter de ind hos Peder Byrielsen og Ingeborg Christensdatter i Skoven. Den 11-8-1851 overtager de ejendommen efter Peder Byrielsen med Peder og Ingeborg på aftægt¹³. De får den 25-3-1840 datteren Birgitte Stephansdatter. Hun er enebarn og bliver gift med Christen Christensen Sten født 1830 i Asdal.

Den 7-8-1880 sælger de gården til brorsønnen Peder Christensen (Nørmark) og den 26-6-1882 køber de et hus i Bjergby på Skagen Landevej 237, M 12b. Her dør Ane Marie Pedersdatter den 9-3-1888, 62 år gammel¹⁴ og Stephan Pedersen den 28-4-1904, 87 år gammel¹⁵.

Christen Pedersen født i 1813 bliver hos forældrene. Da faderen Peder Sørensen dør den 1-9-1834, får Birgitte Stephansdatter tilladelse til at blive i uskiftet bo¹⁶ og Christen bliver bestyrer på gården for moderen. Den 10-11-1838 gifter Christen sig med Sophie Hansdatter som er født på Degnbøl i Mygdal Sogn¹⁷ og den 12-12-1840 køber Christen ejendommen af moderen. Herved erhverver Christen ejendomsretten til hovedparcellen M11a af hartkorn 3500, en parcel M 6 af Ørnbøl af hartkorn 0411 udstykket fra gården Ørnbøl samt bygninger, afgrøder, besætning og løsøre. Vilklårene for købet som moderen opstiller i købekontrakten og ganske omfattende. Indledningsvis gør hun følgende gældende:

Så længe jeg lever præsteres mig underholdning af føde, klæder, brændsel og anden opvarmning samt al anden bekvemmelighed – men skulle jeg ikke finde mig tilfreds med forholdene og nyde opholdet i forening med ham, da er han pligtig når jeg vil forlange det uden for den solgte ejendom at indrette en forsvarlig beboelse for mig bestående af indretning af 10 alens længde og 9½ alens bredde med alle de indretninger jeg måtte forlange...".

Videre nævner hun haveplads på 16 kvadratalen, en lang række fødevareartikler så som salt, sukker, æg og mælk med mere. Af korn skal hun have 2 tdr. rug, 1 tdr. Byg og 1 tdr havre. Fri transport til og fra kirken og 2 gange om året kørsel til Hjørring. Endelig skal hun have en anstændig begravelse¹⁸.

Birgitte Stephansdatter må have været tilfreds med forholdene, da hun bliver boende hos sønnen og svigerdatteren til sin død 14 år efter. Hun død den 3-1-1854.

Christen Pedersen og Sophie Hansdatter har gården frem til 3-7-1876, hvor den sælges til sønnen Peder Christensen. Han beholder dog en parcel M 11d som ligger syd for 11a og køber M 8g af

¹² Ibid 1837-1857 opslag 94

¹³ Realregister 1828 Mygdal opslag 35

¹⁴ Kirkebogen Bjergby Sogn 1879-1891 opslag 95

¹⁵ Ibid 1892-1905 opslag 162

¹⁶ Skøde-og Panteprotokol Vennebjerg Herred 1839-1843 opslag 24

¹⁷ Kirkebogen Bjergby Sogn 1837-1857 opslag 93

¹⁸ Skøde-og Panteprotokol Vennebjerg Herred 1839-1843 opslag 23

hartkorn 0301 ¼ af gårdejer Christian Christensen. På M 11d opfører Christen Pedersen i 1882 en mølle og stedet kaldes Bjergby Møllegård med adressen Skagen Landevej 227.

Salget af Nørmark¹⁹:

Undertegnede gårdejer og sognefoged Christen Pedersen af Bjergby skjøder herved og overdrager til min søn Peder Christensen sammesteds følgende mig tilhørende ejendomme, nemlig:

- 1. Hovedparcellen af den mig ifølge Skjøde af 21. december. 1840 tilhørende gaard i Bjergby By og Sogn, hvilken hovedparcel efter passeret udskiftning nu ifølge Indenrigsministeriets Skrivelse af 31. maj d. å. under nr. 11a matriklen. Er skyldsæt for hartkorn 2 tdr. 7 skp, 1 fjk 1 ¼ alb., gmskt. 36 kr 16 øre og hvoraf svares præstekorntiende 5 skp 2 ½ fjk. Rug, 6 skpr. 2 ½ fjkr byg og 5 skpr 2 ½ fjkr havre årlig*
- 2. Den mig ifølge samme skjøde tilhørende, ved Indenrigsministeriets Udstykningstilladelse af 23. juni 1863 særlig skyldsatte parcel nr. 11c matriklen: af hartkorn 1 fjk 2 ½ alb, gmskt. 32 øre, hvoraf ifølge Indenrigsministeriets Skrivelse af 31. maj d.å. svares præstekorntiende ½ fjk rug, byg og havre af hver sort årlig.*
- 3. den mig ifølge skjøde af 10. december 1864 tinglyst 9 januar 1865 tilhørende parcel nr. 7g af Bjergby By og sogn, skyldsæt for hartkorn 2 skpr. 1 fjk. 1 ¼ alb, gmskt. 2 rdl 32 øre.*

Under salget er derhos indbefattet de på hovedparcellen stående bygninger med mur og nagelfast tilbehør, ejendommens avl, afgrøder og en del allerede køberen overleveret besætning og inventar/genstande og sker overdragelsen heraf ganske med de samme almindelige rettigheder og forpligtelser hvormed jeg selv har ejet samme, hvorhos bemærkes at køberen er bekendt med at der af gårdens tilliggende er bortfæstet et stykke jord oprindelig i 200 år til Søren Pedersen, hvilken bortfæstning han respekterer overensstemmende med det derom oprettede 12 juli 1847 tinglyste dokumentets indhold, og udgør dette bortfæstede jordstykke i øvrigt den foran under nr. 2 i ovennævnte parcel nr. 11a. Den for alt solgte akkorderede købesum 21000 kr. skriver en og tyve tusinde kroner, hvoraf 5000 kr. anslås at være løssøre og 16000 kr de faste ejendommens værdi, er betalt og berigtiget og det solgte som køberen har overtaget og hvoraf han fremtidig svarer alle skatter, afgifter og tiender, hjemler jeg på lovlig måde.

Skrevet i Hjørring d. 20. juni 1876

Chr. Pedersen

Købet af gården sker på en række vilkår:

- i en særlig "Forskrivning" dateret 20-6-1876 forpligter Peder Christensen sig til så længe en eller begge forældre lever at "udføre al det arbejde hvortil der kræves hestekraft til dyrkning af parcellen nr. 11d i Bjergby by og sogn af hartkorn 5 skp. 2 ½ alb". Forpligtelsen specificeres som pløjning, harvning, tromling, køre gødning og kørsel af tørv. Arbejdet skal udføres med 24 timers varsel. Er forældrene ikke tilfreds med arbejdets udførelse kan de forlange et årligt vederlag på 50 kroner i stedet.

¹⁹ Ibid 1875-1878 opslag 268

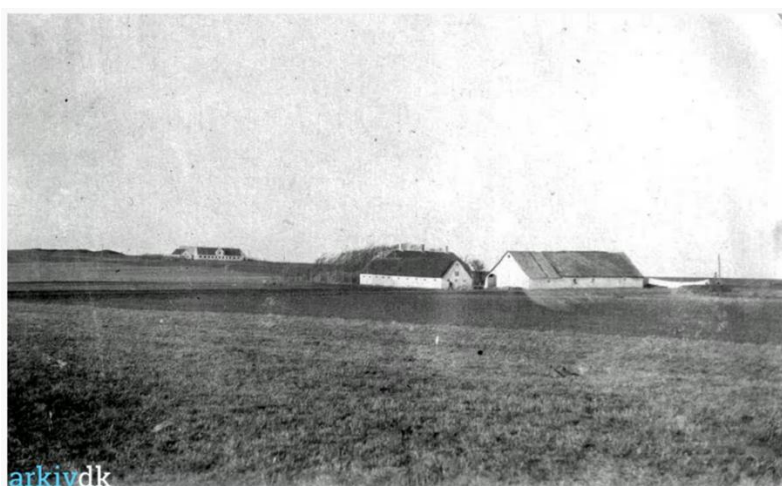
- i en såkaldt "Brugsoverdragelse" dateret 20-6-1876 får Christen Pedersen ret til tørvegravning i et jordstykke på M 7g og eventuelt yderligere lagerplads til tørring af tørvene.

Peder Christensen er født i 1840 og ældste søn af Christen Pedersen. Han har været forpagter på Bjergby Præstegård før han overtager Nørmark og er gift med Maren Kirstine Sørensdatter. Hun er søster til Mikkeline Sørensdatter, der bliver gift med Peders bror Christen Christensen.

Han har skrevet under på de meget kontante vilkår som Christen Pedersen har forlangt og som er refereret ovenfor men et eller andet må være gået galt. Allerede efter kun 4 år sælger han gården med alle forpligtelser til broderen Christen Christensen. I stedet køber han som tidligere omtalt gården Skoven den 7-2-1880 af farbroren Stephan Pedersen. Det ender dog ikke lykkeligt da Peders kone Maren Kirstine dør den 15-5-1885, 39 år gammel. Peder selv dør 2 år efter den 3-4-1887, 45 år gammel.

Christen Christensen modtager skødet på Nørmark den 21-3-1881 men har allerede da i over 1 år været bestyrer på gården. Christen Christensen er født i 1850 og bliver gift med Mikkeline Sixtine Sørensdatter den 17-4-1883. De får børnene Sigrid i 1884, Aksel i 1888 og Sofie Grundine i 1889, der dør 3 år gammel i 1891. Da Mikkeline dør allerede den 27.marts 1905 som 46-årig²⁰, indtræder datteren Sigrid som husbestyrerinde. Denne ordning består indtil sønnen Aksel overtager gården omkring 1916. Aksel er den 1.oktober 1915 blevet gift med Elvine Marie Kristensen²¹. Kristen bliver boende på aftægt indtil sin død den 14.juni 1917²².

Den 1-2-1923 sælges gården Nørmark til Ole Christian Andersen.

Nørmark ca. 1920. Ukendt fotograf Lokalhistorisk Forening for Bjergby-Mygdal

[Tilbage til forsiden](#)

²⁰ Bjergby sogn Kirkebog 1905-1923 opslag 211

²¹ Ibid opslag 173

²² Ibid opslag 203